

Машински Студенти

ПРВА ИСКУСТВА ИЗ РАДА ДЕБАТНИХ КЛУБОВА

Докле ће трајати организационе припреме

Већ почетком школске године Комитети Народне омладине а и активни посебно, предузели су организационе мере како би покренули рад дебатних клубова на Медицинској Великој школи У оквиру тога, на састанцима свих активних Народне омладине, дискутовало се, а негде проводиле и анкете, о садржају и о темама дебатних клубова. И још тада се јасно указивало да на састанцима дебатног клуба треба ковати, борбом мишљења и слободном дискусијом лик новог студента који се неће васпитавати у уско стручном, него у широком културном, политички изграђеном социјалистичком студенту.

Поред свега тога припреме и организација дебатних клубова на појединим годинама и факултетима споро су одишале. Још до данас на првој години Медицинског факултета није формирано организационо тело које ће организовати и припремити први састанак дебатног клуба. Комитет НО Стomatолошког факултета још увек се бори око организационог сређења управе дебатних клубова. Иста ситуација је и на V години Медицинског факултета, чије руководство оправдава неорганизованост управе дебатног клуба „бродоломом“ већине чланова Народне омладине на патологији итд. Из досадашњих припрема на осталим годинама и факултетима осећа се тенденција да се углавном ангажују људи са стране који би одржали реферате на првим састанцима дебатних клубова, а неки активни Медицинског факултета су и погрешно схватили улогу дебатног клуба, што се види из предложених тема међу којима има тема чисто стручног карактера. Тако на пример на једном активу IV године Медицинског факултета повед осталих, предложена је и тема „О бубрег“.

Ово неколико чињеница показује да су неки Комитети Народне омладине на МВШ дозволили да им пређе два месеца у организационим припремама које се налазе још и данас на полазној тачки, услед чега је у великој мери ослало интересовање и одушевљење студената, са којим је била прихваћена иницијатива за оснивање дебатних клубова. Објективни разлози које наводе руководства појединих година: избори у организацији Народне омладине, подела чланства на активне и друга техничка питања нису смела да апсорбују Комитете у толикој мери да се занемарују организационо учвршћење управа дебатних клубова и организовање првих састанака.

До сада је на МВШ на разним годинама одржано само три састанка дебатних клубова из којих се могу изнети нека запажања. Пре свега мора се истаћи да су апсолвенти Медицинског факултета једини благовремено извршили организационе припреме, изабрали управу и окупили приличан колектив око припремања прве теме дебатног клуба „Материја и свест“.

Састанак дебатног клуба апсолвентна сигурно би привукао већи број посетилаца да су они благовремено спровели агитацију и обавестили и остале студенте ван својих актива као и да су одржали

Медицинска велика школа

састанак раније, а не тек у 20 час. Обимна по свом опсегу тема „Материја и свест“ тражила је подробно познавање филозофских праваца као и марксистичког гледања на поједине периоде историје филозофије и познавање других наука. Др. Александар Тадић референт по овој теми, као и група апсолвентна која је сарађивала у припреми, уложили су доста труда да савладају огромни материјал и филозофску терминологију. И ако је реферат трајао нешто дужи од једног сата, саслушај је пажљиво. Поред примедбе на дужину реферата ми се не би задржавали на овом састанку дебатног клуба да он није први састанак овакве врсте на МВШ. Развој дискусије и начин вођења налажу да извучемо извесна искуства корисна за даљи рад дебатних клубова. Наиме, дискусија није ишла за тим да илустрије, допуни или прошири оно што ре-

ферент није могао исприказати из огромног материјала који је стојао на располагању за обраду ове теме. Неколицина дискутаната упорно су доказивали другом дискутанту да је Кантова филозофија идеалистичка. Ово је било непотребно јер је и сам дискутант, који је дискутовао о Кантовој филозофији, то исто у неколико махова подвукао тражећи с друге стране да сазна како гледа марксизам на нека питања из Кантове филозофије. Руководилац управе дебатног клуба, уместо да помогне расветљавању овог питања, исто тако је пребацивао дискутанту „зашто се овај закључак за Канта, а не Спинозу који је позитивнији“ и слично. На тај начин се створио утисак да је он „страшно погрешно“ што је питао за објашњење оног што му је било непознато из реферата. Наравно да овакав поступак и начин вођења дискусије не користи развијању дебатног клуба у оном смислу како је то напред речено.

И. А.

САДРЖАЈ РАДА ПРЕШИРОКО СХВАЋЕН

— Техничка велика школа

Ових дана започели су са радом дебатни клубови на Техничкој великој школи. За сада је врло рано давати неку оцену њиховог рада, али се из прве серије тема мора извући извесна искуства, која би допринела да дебатни клубови нађу своје право место у читавом сплету идеолошко-политичког васпитања. Ево неких тема, које су досада обрађене на састанцима дебатних клубова: „Проблеми филмске уметности код нас и у СССР“, „Савремена Енглеска (кроз утиске с пута)“, „Неке компоненте нашег архитектонског израза“, „Спољнополитичка ситуација“, „Проблеми у Азији“, „Бирократизам као друштвена појава“, „Држава прелазног периода“. Из овог дела одржаних тема види се да је садржај рада дебатних клубова широко схваћен, али да има и тема, које не би спадале у део дебатног клуба.

Дебатни клуб треба да расправља углавном питања политичко-теоретског карактера, кроз која ће се

рашчишћавати појмови како из појединих области теорије марксизма-лењинизма тако и из разноврсних политичких и културних проблема. Међутим, актуелни политички проблеми, кроз које ће бити тумачена мјународна и унутарња политичка ситуација, линија наше Партије и проблеми везани за изградњу социјализма у нашој земљи треба да се тумаче било на састанцима актива Народне омладине, било на посебним предавањима, о чему ће одлучити Комитети Народне омладине на сваком факултету. Тако би се на дебатним клубовима дискутовало о карактеру наше Народне револуције, о улози радничких савета и њиховом месту у систему наше демократије, о улози Партије и њеном односу према држави итд. итд., док би на предавањима у организацији Народне омладине било речи о ставу наше делегације у ОУН, о говорима или интервјуима наших највиших партијских руководилаца, о нашој Армији итд. Значи, да би се ван дебатних клубова тумачила таква политичка питања, на којима би се вршила мобилизација свих чланова Народне омладине за активан рад на свакодневним задацима, јер су то кључна питања данашњег политичког живота.

Стручна питања, уколико им није циљ разматрање стручних питања у светлости теорије марксизма-лењинизма, не би ишла на дебатни клуб, већ би их требало обрађивати кроз стручна предавања на појединим годинама.

М. Ј.

Машински факултет »КАРАКТЕР НАШЕ НАРОДНЕ РЕВОЛУЦИЈЕ«

17. XI. 1950 год. одржан је састанак дебатног клуба студената II године Машинског факултета, са темом: „Карактер наше народне револуције“. Референт је био Драгољуб Стевановић.

Референт је у своме реферату углавном набацио већи број питања за расветљавање карактера народне револуције (форма и суштина народне револуције, непосредан осврт на бесприличност лажи и клевета ЦК СКП(б) у односу на нашу револуцију), која су у главном имала за циљ да присутне потстакну на живљу дискусију. У дискусији је учествовао приличан број другова. Дискутовано је по разним питањима (о националном питању у светлости наше народне револуције, о народним одборима као задацима наше нове народне власти, о буржоаској диктатури као и диктатури пролетаријата, и о разним променама у друштвеном уређењу као резултату наше народне револуције). Дискусија је била врло жива и углавном успела, како у квантитативном, тако и у квалитетном погледу. Код присутних је први пут на овом предавању развијена она уворењена учешћем и учтало, те су се након завршеног састанка другови развили углавном задовољни.

(Д. Милуновић)

Каква питања ће обрађивати дебатни клубови

Универзитет

Дебатни клубови на Универзитету одржали су већ прве састанке. Тако је централни дебатни клуб Пољопривредног факултета имао два састанка. Тема прве дебате је била „Радничко управљање привредом“, а друге „Наследност и променљивост“. У дебатном клубу Економског факултета било је предавање „Улога државе у прелазном периоду“ са веома добром посетом, а код правника „Политика блокова и интересне сфере“. На Вишој педагошкој школи одржана су два састанка са темама: „Развитак социјалистичке демократије — неопходан услов изградње социјализма“ и „Спољна и унутрашња политика наше Партије у светлу најновијих догађаја“. Први састанак, иако се одржавао у време када још нису били сви студенти дошли, посетило је око 60 студената и дискусија је била прилично добра.

Већ ови први састанци дебатних клубова пружају добар материјал и добра искуства како и којим путем дебатни клубови даље да се развијају, а којим не.

Дебатни клубови су једна од форми идеолошко-политичког рада. Они имају задатак да развијају и рашчишћавају проблеме теоретско-стручног рада. Поред дебатних клубова, при комитетима Народне омладине основане су секције за културу и за агитацију и пропаганду и њихова је дужност да се баве питањима из области културе, актуелних и политичких догађаја, историјата радничког покрета итд. итд. А дебатним клубовима остаје искључиво теоретско-стручна проблематика. То значи да је, на пример, Природно-математички факултет правилно урадио када је узео тему „Облици кретања материје и прте дијалектике“, јер је то једно питање у ко-

ме се повезује теорија и њихов стручни рад. За дебатни клуб филозофског факултета одговара већ предвиђена дискусија о „Теорији књижевности“ од Тимофејева, за Ветеринарски — „Дијалектика и биологија“, за Правни — Денисовљева књига „Основи марксистичке теорије државе и права“.

Овакав карактер и развојна линија дебатних клубова захтева ревидирање досадашњих планова. Отклонити се све теме политичког карактера и разна теоретска питања која немају везе са стручним радом факултета. Затим, отстранити се и теме из области културе (као „Драмска уметност“ код ветеринара и „О музици“ код правника), а и предавања из физиклтуре („Гостовање наших фудбалера у Бразилији“) на Природно-математичком факултету и „О развоју нашег шаха“ на Ветеринарском факултету, јер су го питања секције за културу или клубово-уметничког друштва, спортског друштва или шаховског клуба.

И поред ових недостатака, планови неких дебатних клубова су доста правилно састављени. Око 15 предавања дебатног клуба Музичке академије су добра, јер су им теме из музике повезане са марксизмом или само из области музике. Много добрих предавања има и Природно-математички факултет, где повезује дијалектику са природним наукама, са физиком и хемијом, или Ветеринарски када предава теме из биологије гледајући кроз дијалектику и марксизам. И Правни и Филозофски, а и други факултети, имају такође добрих тема које ће се, па-

равно, задржати при попуњавању старих планова.

На свим факултетима, сем централних дебатних клубова, постоје секције по годинама и групама. При састављању, њихови планови ће се разликовати. И то, факултетски дебатни клубови третираће теоретско-стручну проблематику која се тиче целог факултета, а секције проблематику своје године, своје групе.

Састанци дебатних клубова су засновани на добровољној основи: приступ слободан — долазак необавезан. Због овога ће у многим клубовима долазити до слабе посете, до одлагања састанака. Таквих случајева имамо већ на Академији ликовних уметности и на Природно-математичком факултету, где су састанци одложени услед слабе посете. На Правном факултету је, опет, посета била слаба — свега око 60 студената са целог факултета. Ово ће се убудуће отклонити ако се одабере тема за предавање која интересује студенте једног факултета и ако целокупни план дебатног клуба поседује обиле и разноврсности тема. У протеклим састанцима предавачи су обично били професори или руководиоци из привреде. То је добро, али би још боље било када би предавања држали студенти или групе студената, јер би то боље приближило предавање студентима и дискусија би била живља. Са друге стране, професори и руководиоци из привреде ће нам помоћи на тај начин што ће доћи на састанак дебатног клуба, учествовати у дискусији и давати своја мишљења по појединим питањима.

Д. Ђ.

ИЗ НАШИХ ИНСТИТУТА

БОРБА ПРОТИВ РАКА

Док смо седели са др. Александром Симићем, шефом оделена за радијум-терапију, у кабинет је ушао један човек, висок, средњих година.

—Докторе, дошао сам код вас ради прегледа. Ево овде на лицу...

Почео је да прича... На лицу му се пре извесног времена појавила једна флека, која се постепено ширила. Никаква средства нису помогла да она нестане. Дошао је најзад у институт за лечење радијумом. Доктор Симић је одмах устало, прегледао назначено место, питао о свему што је у вези са тим и најзад сео да препише лек. Док је писао, пацијент се је, не без извесног страха, запитао:

—Да ли је рак?
—За сада још није, али ако се не буде на време лечило, може свашта да буде. Ево вам ова маст и...

Када смо опет остали сами, доктор нам се обрати:
—Кад би сваки болесник, долазио на време, не чекајући да болест узме маха, ретки би били смртни случајеви, до којих често дође.

Доктор Симић прича...
—Ево видите, настао је доктор, показујући нам албум са сликама појединих случајева оболења рака, на којима се види разлика пре и после зрачења радијумом.—Кад је у почетку рак се излечи тако да се касније ништа не примети, али ако болесник дође са већ отвореном раном, теже га је излечити. Међутим мали је број оних, који дођу на време. Тој чиње-

ници доприноси и сама природа болести. Рак је подмукла болест, не осећају се скоро никакви болови; болесник нема чак ни температуру, а код људи постоји погрешно уверење, да не иду лекару ако не осећају болове и ако немају температуру. Сазнајемо да је узрок појаве болести рака за сада непознат. Претпоставља се да он лежи у недостатку појединих витамина, али—то су засад само претпоставке. Даља испитивања показале шта је у ствари.

—Лечење радијумом врши се на неколико начина.—, настао је др. Симић.—Помоћу радијум-пунктуре, тј. забадањем игала са радијумом у оболели предео директно у тумор; помоћу мулжа од воска, на које се стави потребан број тубија и игала; помоћу теле-кири терапије, тј. зрачењем помоћу великих количина радијума, на сличан начин како се то врши рентгенским зрацима. Поред свих начина употребљава се још један, где се болеснику уноси у организам извесна количина радиоактивних материја у облику обичних лекова, инјекција, инхалације, мазањем итд.

Многе ствари нам нису биле јасне из докторовог причања. Какве су то игле и тубе са радијумом, шта је то мулжа и пре свега, шта је то радијум.

Одакле радијум?

У периодном систему елементарни редни број му је 88, атомска тежина 226,97, полувреме трајања 1580 година. Пронађен је 1898 године напорним радом Марије и Пјер Кири. Добива се из уранових руда. Најпознатији рудници јесу Жоахимово (ЧСР), где је у периоду од 1898-1933 извађено 60 грама чистог радијума, Катанга у Белгијском Конгу где је у периоду 1923-1931—извађено 310 грама и рудници на Аљасци где је од 1913-1926 извађено 202 грама. Најбогатије руде, из Конга, садрже око 100 милиграма радијума по једној тони! Годишње се производи у свету око 30 грама, а један милиграм кошта 4.500 динара. Да би се добио један грам радијума из чистог урана (најбоље сировине за добијање), потребно је око три тоне урана, док је уранове руде потребно 30-40 тона. Приликом предаје једне сиромашније руде радијума, минерала аутохита (Португалија), за један грам радијума потребно је: око 800 тона минерала, при чему се утроши 300 тона хемиских продуката, 200 тона угља и 15000 тона течности. Према подацима из 1937 године у целокупно свету било је око 700 грама чистог радијума, и то је било овако подељено на разне државе:

С. А. Д.—70 грама: Енглеска и колоније—69 гр.: Француска 56 гр.: Немачка—20 грама: ЧСР —33 гр.: Белгија—32 гр.: Италија—12 гр.: Шведска—11 гр.: Аустрија—7,5 гр.: Данска—6 гр.: Швајцарска—6 гр.: Португалија 3,8 гр.: Пољска—2 гр. Југославија 1 гр.: Бугарска—0,1 гр.

Количине радијума до 1950 године у многе су се повећале у свим земљама.

Из овог малог прегледа може се наслутити вредност овог ретког елемента. Је ли онда чудно што се и најмање игла у оделу за радијум-терапију чува као „око у глави“. Како и где се чувају ове скупе и опасне игле?

Трезори тешки стотине хиљада килограма—за неколико грама

Присуствујемо ставању мулжа

Припремање мулжа иза заштитног стога

узима у шаку двадесетину ових игала:

—Сада се зрачимо и то добро се зрачимо, каже она, наглашавајући реч „добро“.

Обузмиа нас мало непријатан осећај јер зрачење радијумом без потребе је опасно и оно претставља велику тешкоћу за сам персонал. Дивимо се овој девојци прво зато, што она стаљно ради са овим опасним иглама и најзад зато што овога момента држи милионе у непunoј шаци.

Студенти пишу

Леп пример другарске пажње

Редакција је ових дана добила допис под горњим насловом — без потписа аутора. Ма да је наш ирција да се непотписани допис не објављују овде је учинила изјавља, јер је очигледно да се аутор није потписао, не из шпекулативних или сличних разлога, већ — као што ми то претпостављамо — из скромности или због нежелјивости. С друге стране пример којер он износи у сваком погледу за похвалу и истицање.

„У једном од својих прошлких бројева „Народни студент“ се осврнуло на проблеме и тешкоће нас студената прве године и у чланку под насловом „Снажи се“ додирнуло основне потребе „бруцоша“, и дао сугестије нарочито старијим друговима да нам помогну колико је то у њиховој моћи.

Ја сам био, такође, један од оних студената који је поред осталих већ воља учествовао у стављеним проблемима. И баш у тим данима, пуни нервозе и свакојаких брига случајно сам се упознао са другом Слободаном Недељком студентом III године шумарског факултета у Земуну. Он је поклапа пуно разумевана за ове моје проблеме, на не чак и примао припреме на стан. Да би ми ослободио један крветок он је привремено пресељено своју мајку код неких рођака у Београд. Дешавало се више пута да ме силва је узнем и његово покриваче. Поред тога, друг Слободан ми је много помогао у решавању свих осталих проблема у вези са наставом, стицањем нових радних навика, у решавању проблема исхране итд.

СТУДЕНТ

Навали на »бруцоше«

У једном чланку „Народни студент“ на почетку ове школске године упућен је апел старим студентима да изађу у сусрет својим најмилијим колегама — студентима прве године у решавању питања стана, уџбеника, снабдевања и другог.

Међутим, ево како су се одазвали овом позиву неки студенти. Они су искористили слабу обавештеност студената из унутрашњости са режисманом студија и књижарима које су им потребне и наплаћивали их по много вишим ценама. Тако су за биологију, коју раде студенти Медицинског и Стomatолошког факултета, наплаћивали по 600 динара, па и више, док она у продајници стварно кошта 80.— динара. Прошле године неки студенти су добили анатомске атласе за 640 динара, а сада исте продају по 1.500 и 2.000 динара и на тај начин „деру“ своје другове.

Други се, пак, баве неком врстом трговине. Купују од својих колега књиге по нижим, па их онда продају студентима прве године по много вишим ценама.

Како су студентима прве године ови уџбеници неопходни, они их купују, па макар и по тако високим ценама. Међутим, руководства Народне омладине нису скоро ништа предузела против таквих трговаца и препродаваца.

Мислим да ово није случај само на Медицинском и Стomatолошком него да тога има и на осталим факултетима, и да ће овај допис утицати на сва руководства Народне омладине, а и на све студенте, како студенти прве године не би морали куповати поједине књиге по десетоструко већој цени. (М. Живковић)

На столу лежи једно дете, које има по лицу црвене израслине (хемангиоме). Мулжа је направљена и на њу се стављају игле. Ово ставање радијумских игала врши се иза заштитног стога, омишљеног одовним плочама. Поред нас стоје, Ружица Недељковић и др. Коста Поповић. Обоје морају бити присутни као сведоци да је радијум узет из трезора и стављен болеснику. Интересује нас да ли постоји нека заштита руку и осталих делова тела, како би утицај зрачења оних који манипулишу појма мањи. Да ли би, евентуално, рукавице могле одпринети бољој заштити?

Др. Поповић даје нам одговор:
—Ми смо између две општинце; потребно је брзо радити, поред тога педантно и сигурно. Рукавице би само сметале брзом раду, те је нека већа заштита немогућа.

Мулжа је готова и ставља се оболелом детету. Мали, наравно, плаче али ово ће му помоћи јер је на време дошао.

З. Д.

СЕМИНАР

У НОВОЈ ГОДИНИ

Још у прошлој школској години, после одлуке Трећег пленума ЦК КПЈ побољшао се рад на семинарима историчке групе. Ове године од почетка је настављено са подизањем квалитета семинара. То је допринело и нови сукобљенији план наставе, који је ступио на снагу тек ове године на историчкој групи. Са новим планом се у мењој мери наставља настављање и настава се са студирањем са појачаном радом на семинару.

У границама овог чланка поздравимо се радом на појединим семинарима као и о могућностима даљег проширивања успеха. Поред позитивних страна на нашим семинарима има недостатака на које треба указати.

На семинару на историје Византије повећан се број студената који долазе на часове. Чита се грчки текст списа Константина Порфирогенита „О управљању државом“. Текст читају поједини студенти који владају грчким језиком. Сматрамо да треба настојати да у читању суделују и они студенти који су на семинарима већобно мање или више пасивни, па макар унапред морали да се припреме за читање. Из овог предмета није било (само два три изузетка) нарочито добрих семинарских радова. Кривцу за то списе студената, што су их на брзину писали. Тешкоће претјавља и слабо знање страних језика, јер и у општој историји немогуће је ништа започети без познавања језика.

Последњих часова на семинару по општој историји средњег века еротична се структура западног феудализма са својом компликованом хијерархијом. Читају се изабрани извори на латинском језику. Може се рећи да је суделовање студената на овом семинару најредовније. Наставља се спровођење строго контролу похађања семинарских часова, као и учешћа у раду на њима. Нередовно долазње на семинар оличава се недобијање потписа.

Проучавање националне историје средњег и новог века одвијало се знатно и литературом на нашем језику. Природно је да је за те предмете интересовање и учествовање у раду семинара веће.

Прошле године се направило 800 годишњица Летописа Пона Дукљанина, једног од наших најстаријих извора за националну историју средњег века. На семинару се чита текст Летописа уз коментар. На једном семинарском часу из овог предмета приказан је чланак Лукваница Тоца о Косовском боју. Студент који је приказао чланак и сам је навео неке поставке и конотације о тој битци. Поводом овог приказа поставило се једно много значајније питање. Колико један историчар може да се користи хипотезом? Докамо може у томе да иде? Какав је однос између чињенице и хипотезе? Једно је сигурно пречешћено да се у коришћењу хипотезе конотација не може бити далеко као референт који је приказао чланак.

Из националне историје новог века читан је рад: Организација и јачање државне власти у Црној Гори. Семинарски рад је опширан и чињенички је обухватио проблематику. Развила се жива дискусија и критика рада. Недостатак рада је што се већином задржава на констатовању чињеница. Поводом овог рада, поред расправљања о теми, јавила су се два мишљења, у општој дискусији. Један друг је тврдио да нема довољно материјала и да је тематика широка. Треба узети једно „питање“, скупили материјала о њему, и тада дискутовати о проблему, али без упитивања. То мишљење не води рачуна о општој переплетивости. Други студент сматра да је начин дискусије јалов и да треба дискутовати са више чињеница. Оба друга тражила су чињенице, а сами нису оперисали са њима.

У другом раду, Историја раног покрета од Светозара Марковића до првог светског рата, обухваћен је развитак синдикалног покрета и стварање Социјал-демократске партије у Србији. Овај рад је прегледаван за читање на семинарском часу. Било би боље да је референт прочитао одломке или усмено навео теме рада.

Дискусија на семинару из националне историје новог века се показала корисном и плодном. Са таквом дискусијом треба и даље наставити. На овом семинару развија се борба за правилно тумачење постављених питања. По дискусији треба проширити, да би се избегла појава „професионалних дискутаната“.

У дискусији се понекад јављају марксистичке оцене, које нису увек конкретне. Сами студенти у заједници са наставником боре се против таквих „марксистичких оцена“, које не би одражавале специфичности у развоју историје нашег народа.

„ДИВЉИ“ И „ПИТОМИ“ ТЕОРЕТИЧАРИ

Један професор нашег факултета, док су одговарали историчари на испиту из историје филозофије, дословно је рекао: „Тамо на историчкој групи јављају се неки дивљи теоретичари.“ Згодни би било да је професор образложио своје схватање о појави „дивљих“ теоретичара. Но и без образлагања може се закључити да се то односи на поједине дискутанте на семинарима историчке групе. Уопште, каква је то подела на „дивље“ и „питоме“ теоретичаре? Изгледа да је у „дивље“ професор убрајао оне који се самостално јављају а нису до сада познати као „марксистички“ као и такве који се не слажу са појединим оценама са филозофске групе о неком конкретном историчком догађају из ближе историје. „Питоми“ би били они који се не разликују од мишљења професора филозофије.

Наше је мишљење да се на историчкој групи не јављају никакви дивљи теоретичари, већ људи који слободно расправљају и износе своје мишљење о појединим истори-

ским проблемима. На нашим семинарима се води жива борба мишљења. Тачно је да често буде погрешно тумачење. Међутим много је важније да се таква тумачења уз помоћ наставника и студената испрљавају, и лепо више, да се озбиљно пришло конкретизовању марксистичко-лењинистичке методологије на изучавању историје наших народа.

У спремању семинарских радова има још увек озбиљних слабости. Не постоји довољно координације међу наставницима који држе те семинаре, па још увек има појава, да студент мора да се оправдава што не узима рад, пошто га је већ узео код другог наставника.

Семинарски радови, са друге стране, још нису стварно обавезни, те многи студенти који иду линијом „нег отпора“ користе недовољну координацију међу наставницима у погледу давања семинарских радова то не спречају радове ни код једног наставника. Више координације око ових техничких питања код самих катедара.

Има студената који се у изради семинарских радова некритички служе литературом. У самој техници коришћења извора и литературе има притичко несналажење. Има студент који се у појединици на семинару из своје специјалности активни, док на семинарима из других предмета показују мање интересовање. То није добра појава, јер води ускусу у специјалности.

НА ИСТОРИСКОЈ ГРУПИ — ЈЕДАН АСИСТЕНТ!

Један од недостатака у изради семинарских радова је мали број асистената (само један) на историчкој групи, који би помагали студентима у спремању за семинарске часове. Чињеница је да већина наставника захтева солидан рад и пуно позивање проблематике и литературе, те се често дешава да се појединици не сналазе у грави.

На семинарима се није давао довољно и на време приказ на историчке књиге и часописе који су излазили. Овакав рад не само да даје потребну оријентацију у савремену историографију, већ јача и дисциплину семинарског часа код студената.

Можда би било боље више повезати сам семинарски часове по проблематици, те не прелазити са часа на час из једне историчке епохе на другу. Код младих студената то ствара извесну нагомиланост и тежину, да стекну јачу основу са које могу да почну радити.

Досадашња пракса на семинарима историчке групе показала је видне успехе. Семинарски часови су добрим делом стекли ауторитет код студената и то треба даље развијати. Но, резултати би могли бити бољи. Још увек у дискусијама и у раду на семинарима суделује мали број студената. Неки другови, и ако познају граву устежу се да дискутују. Мислимо да и они треба да учествују у третирању проблема без обзира да ли су „сигурни“ без неког страха. Прица Радомир

НОВИ РЕКТОР И ПРОРЕКТОРИ МВШ

На купштини наставника Медицинске велике школе, која је одржана ових дана, за ректора МВШ изабран је др Коста Тодоровић, професор Медицинског факултета. За проректора изабрани су др Р. Берови, професор Медицинског факултета и др В. Ристић, професор фармацеутског факултета.

Дискусија на семинару из националне историје новог века се показала корисном и плодном. Са таквом дискусијом треба и даље наставити. На овом семинару развија се борба за правилно тумачење постављених питања. По дискусији треба проширити, да би се избегла појава „професионалних дискутаната“.

У дискусији се понекад јављају марксистичке оцене, које нису увек конкретне. Сами студенти у заједници са наставником боре се против таквих „марксистичких оцена“, које не би одражавале специфичности у развоју историје нашег народа.

„ДИВЉИ“ И „ПИТОМИ“ ТЕОРЕТИЧАРИ

Један професор нашег факултета, док су одговарали историчари на испиту из историје филозофије, дословно је рекао: „Тамо на историчкој групи јављају се неки дивљи теоретичари.“ Згодни би било да је професор образложио своје схватање о појави „дивљих“ теоретичара. Но и без образлагања може се закључити да се то односи на поједине дискутанте на семинарима историчке групе. Уопште, каква је то подела на „дивље“ и „питоме“ теоретичаре? Изгледа да је у „дивље“ професор убрајао оне који се самостално јављају а нису до сада познати као „марксистички“ као и такве који се не слажу са појединим оценама са филозофске групе о неком конкретном историчком догађају из ближе историје. „Питоми“ би били они који се не разликују од мишљења професора филозофије.

Наше је мишљење да се на историчкој групи не јављају никакви дивљи теоретичари, већ људи који слободно расправљају и износе своје мишљење о појединим истори-

Велика школа (Академија)

— пред 29 новембар — празник Универзитета

Економски услови и тежња за што ширим културним животом, постављали су као један од главних услова проширење више наставе што је и довело до отварања Лицеја у Великој Школи (Академији) 24 септембра 1863 год. Већ први члан Закона о устројству ове установе одјео карактер који је Велика Школа требало да има. „Велика Школа научно је заведена за вишу и стручну изобразбу.“ Према чл. трећем овога закона, Школа има три факултета, или, како су се онда звали одељења: филозофски, технички и правни. Филозофски факултет се студирао три, а технички и правни по четири године. Поред предмета који су слушани на овим факултетима, студенти су морали да слушају и поједине предмете са остала два. Тако на

Велика школа из 1863 године

пример, слушајући техничког факултета поред предмета техничке струке, морали су још слушати и логику, „народну економију“, финансије, политичку рачуницу, административно право и литературу, док су слушајући правног факултета слушали између осталог и зоологију, ботанику, минералогију и хемију.

Министар просвете је на предлог Академског савета одређивао науке које ће који професор предавати.

У овоме закону, поред знања професора заведена су и знања студента и доцента. Ректора поставља владалац на предлог министра просвете.

Међутим, као први ове врсте, Закон је имао и својих недостатака. Оно што је било најважније, аутономија Велике Школе није била ничим зајамчена. Поред овог недостатака, било је и других. Професори су били презауздати великим бројем предавања, тако да се на неки научни рад није могло ни мислити. Студенти су мање-више добијали само неко опште образовање, јер сами професори и студенти који су предавали нису имали неке веће квалификације. Неколико интересантних података — анегдота о ондашњој стручности наставника и њих, сведоче о томе.

На Великој Школи предавао је механички професор Миланко Ђирић, који није имао неке веће знање из овог предмета. Он је једноставно на колоквијумима, које је нарочито пазио, читао и писао на табли решени задатке и гледајући у своје белешке.

— Ето видите — говорио би он, — овако се решава овај проблем —. Неко шире знање, (ван своје књиге), он није имао.

Знајући то, неколико бољих ђака договори се, те пронађу из једне стране књиге неколико задатака, и када је професор једнога часа завршио уобичајено предавање и почео са колоквијумима поставе му, да их реши. Миланко Ђирић покушао је, наравно гледајући у своје белешке, не би ли у њима нашао каква задатак сличан овом, али — узалуд. После неколико поновљених и безуспешних покушаја, он се хладнокрвно обрати ђацима:

— Ето видите, када имате каква сличан задатак дајте ми га раније, па ћу вам ја, на једном од идућих часова, растумачити.

Од тада је престао да држи колоквијум.

Још једна анегдота из тадашње наставе сведочи, колика је била стручност савршених великошколца.

Сви професори су на испитима прозивали по азбучном реду, а истовремено испитивали градио такође по реду како је било у књигама. Тако на пример, онај чије је име почињало са „А“, знао је позитивно, да ће увек одговарати прву лекцију.

Студенти су имали и своје кружоке у којима су заједно размишљали и учили. У једном таквом кружоку био је и неки Александар Крстић. Док су се остали мучили да савладају цело пређено градиво, овај Александар је нешто, из сваког предмета спремао само нову лекцију. (У то време прозивало се по азбучном реду имена а не презимена). И док би остали „окапали“ над књигом он је лежало на кревету:

— Ја сам моје испите положио, говорио би притом.

Тако је и било. Александар Крстић је и завршио Велико Школу учећи само прву лекцију.

Министар је поред тога имао и одређене руке у погледу примана хонорарних наставника. Док је у Великој Школи било икако сатисфакција или консултација са Академским саветом. Овај „случај потребе“, довело је до великих злоупотреба, којих није било мало.

Сви недостаци овог закона нагонили су професоре да негоднују против њега. Унутрашња и спољна трговина биле међутим није дошло, али се већ 1871 године почело са делимичним мењањем. Овим изменама професори и студенти Велике Школе могу бити само они, „који су спршили који факултет наше или које стране Велике Школе — а врло добрим успехом или који су одликовани својим књижевним пословима у струци за којом се траже.“

Тадашње стање у земљи утицало је на културно-друштвени и политички живот. Унутрашња и спољна трговина биле су у пуном развоју и иностранни капитал је почео да преузима све веће позиције. Поред тога, на тадашњој студентској омладини, осећао се и утицај европских и руских писца. Маркс, Ласал, Енгелс, Бакуњин и Черниншевски. У то време јавља се на Великој Школи и Светозар Марковић. Његове идеје у многоме су допринеле даљем развоју студената. Напредни погледи којима је он прикључио све више присталица у Србији, навело су тадашњег министра просвете да му укине „благодјељност“ (стипендију) коју је дотле уживао. О раду Светозара Марковића као студента Велике Школе, биће говора касније.

Члан 23 и његове измене

У Закону о устројству Велике Школе интервенцијом је члан 23. у дужностима које се дају ректорату, каже се: Он казни ученике за њихово неупућено владање, укором и затвором до осам дана и само такве случајеве предаје на суд Академском савету због којих би се академски слушаатељ имао осудити на веће казне. По члану 29 одређене су казне за кривце. Као најблажа казна била је затвор у празној соби (нарочито за то припремљено) до месец дана, одвојено од редовног учења, без одбитка на права за полагање испита, забрана учења и губитак права на полагање испита на годину дана и назад изаплаћивање за свагда.

Министар просвете, могао је по молбама да ублажи казну. Овај члан је претрпео извесне измене, али су оне биле само у томе што казне за веће преступе не изриче ректор већ академски савет.

Нове измене

12 децембра 1871 године донета је нова измена првобитног закона. Према њој враћено је право Великој Школи да сама бира ректора из круга редовних професора. Поред тога и председател појединих факултетских су боље распоредени. Филозофски факултет био је подељен на два одељења, историчко-филозофски и природно-математички. После овога, основане су и многе катедре. Резултат се збого показао. Студенти су остављали Школу много спремнији, са већим знањем, а професори су се више заузимали за своје предмете.

Даље тешкоће наставе и увођење „индекса“

Иако је филозофски факултет добио два одељења, (што није био случај са правним и техничким), ипак је пренапрегност предмета довела до тога, да издавања Велике Школе и поред свих измена закона, доношењем нових уређења, није могла да оствари циљ који јој је био намењен. Овоме су допринеле и ондашње политичке прилике у земљи. Студенти Велике школе су узимали велику учешћа у разним покретима, који су тежили како демократизацији земље, тако исто и стварању бољих услова за студирање. Учешћем на многобројним демонстрацијама против државних злоупотреба и у сукоб са полицијом која их је лишавала слободе, Ректор, Министарство просвете и финансија, водили су дугачке преговоре око питања ко ће издржавати укључене студенте. Поред тога и професори су напуштали своја звања и рад у Школи, да би узимали шире учешћа у бурном политичком животу ондашњег времена. Било је случајева да су поједини професори морали напустити предавање само зато што се њихово политичко мишљење није свињало владаоцима и властима.

Кризу наставе су изазвали они наставници, који су у Великој Школи узлазили само зато, да би се кроз њу што брже пробили до највиших друштвених одељења. Овакав рад претио је да се непа зачине о Великој Школи изроди у нешто сасвим друго, што је научном раду нило само на штету. Овако стање, као и чињеница да су тадашњи суседи Србије Хрвати, Мађари, Румуни и Грци имали своје Универзитете, потакло је професоре и студенте Велике Школе да још више наставе са залагањем, како би се настава повила на виши степен, а сама Школа на степен Универзитета. Од тада се почело са објављивањем мисли на оснивање Универзитета. Први корак ка томе учинио је Јован Вошковић, који је као ректор Велике Школе израдио пројекат закона о Универзитету, а када је 1892 године дошао за министра просвете, 12 августа, по угледу на друга већа и мања свеучилишта у Европи, навео „Индекс“ (уписници), „која ће имати само шкoлског сведочанства“, Ворба која је настава тада о томе питању довела је, најзад, до оснивања Универзитета 1895 године.

З. Димитријевић

Овако су се облачили студенти Велике школе

СА ДРУГЕ ГОДИНЕ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Да ли ће се поновити прошлогодишњи неуспех зависи од самих студената

За непуна два и по месеца отпочеће испити из анатомије на II години Медицинског факултета. Да би се студенти за овај испит што боље спремили школска управа је организовала колоквијуме из прегарата који се вежбају. Они су базирани на принципу добровољности и служиле пре свега као лична контрола и као преглед досадашњег рада студената. Међутим, и поред опште користи од њега, досадашњи одзив студената је слаб, што значи да се по неколико година ништа или врло мало радило. Међутим, за то је већ крајње време. Супротно већини која није довољно озбиљно схватила опасност у коју ће пасти властитом лењошћу,

има примера марљивих студената. Нај Ибро, Ивовић Хрвоје, Петровић Радмила, Иванчевић Душанка и други спремили су и колоквијум свој препарат са добрим оценама, и својим педантним односом према сваком колоквијуму и испиту показују како треба студирати. Чудно је за већину осталих студената да нису ништа усвојили од искуства прошлких студената друге године, од којих је, баш због немарног односа према анатомији, велики број морао да понавља годину.

Иако је анатомија због близине јануара највећи проблем, не сме се запоставити ни физиологија и

хистологија, тим пре што ће и из тих предмета бити организовани колоквијуми. Али се поставља друго питање. Да ли је исправно, а то се значајно од хистолошког института захтева, да се колоквијум из хистологије одржи у јануару, истовремено кад и анатомија, и да се без положеног колоквијума не може уписати семестар. Шта ће се десити? Услед обимности предмета и преобимности материјала студенти ће бити принуђени да оба предмета раде кампањски. Ако непосредно у испит из анатомије студенти буду спремили и колоквијум из хистологије трпет ће и испит из анатомије. Са друге стране многи ће колоквијумати на „срећу“, само ради потписа, па се тиме неће ништа постићи. Правилније би било да се од стране оmlадинске организације да предлог хистолошком институту да се колоквијум одржи у марту месецу, када ће се главно тежиште пренети на хистологију и физиологију. Тада ће нам тај колоквијум много више користити.

Организација физиолошког вежбања не одговара могућностима. Данас, када ми имамо модеран институт који према својим могућностима спада међу прве на Балкану, нимич се не могу оправдати лоши услови под којима се те вежбе одржавају. Пре свега, нема довољно броја демонстратора, тако да су студенти принуђени да стварају веће групе што нарочито отежава рад. Дешава се да један демонстратор добије по три групе. Ако су вежбе практично уобичајене теоретског знања, онда није чудно што студенти траже да им се пружи више помоћи у практичном објашњавању. Међутим, чудно је стање неких асистената који сматрају да вежбање мора бити и без објашњавања. Да би оно и такво вежбе, на институту нема довољно столница те се по два три сата ради стојећи, ма да то природно посла не захтева. Лоша организација физиолошког вежбања може се вичити и из чињеница да често не достаје разних хемикалија и другог материјала потребног за вежбање, и ако тог материјала иначе има у довољним количинама. Све ова сметње могле би се отклонити и без веће напезања, чему би као пример физиолошком институту могли служити, како хистолошки тако биолошки и хемиски институт. И. С.

Ванредни студенти о слободним испитним роковима

Највећи број ванредних студената није у могућности да похађа предавања, а добар део је заузет преко целог дана. Зато се ванредни студенти, за разлику од редовних, приликом спремања градива за испит скоро у потпуности морају ослонити на индивидуални рад. Пошто су испити и колоквијуми везани за рок т.ј. за извесан временски период, онда за ванредне студенте остају две могућности или да се, уз велике напоре (а слабе резултате), положи сви испити тога рока, значи да се ради кампањски и несолидно, или да се од више испита спреми, и положи свега један. Међутим приједно од ова два решења не може да допринесе побољшању рада на нашим факултетима. Несолидни и на брзу руку спремљени испити не воде ничему, пошто се све научно заборава у најкраћем року, а одлагање испита чини да је прираст студената (нарочито ванредних) несразмерно велики у односу на број оних који апсолвирају.

У колико би се за ванредне студенте увели слободни испитни рокови, све би се ово изменило. Тада би сваки студент могао да оне испите који су до сад били везани за кратак временски период (рок), распореди на цео семестар онако како је њему најповољније за учење и солидно савлађивање градива. Онда би нестало и кампањског учења и заосталих испита, а добило би се на квалитету знања. Један испит који би био солидно спреман током два-три месеца дао би свакако боље и трајније знање него што те дају испити из предмета који се слушају током два семестра, па се затим пољако по неколико у истом испитном року. Но свакако је потребно постављати и крајње рокове за полагање испита, да не дође до злоупотребе слободних рокова.

Д. Косановић

Корисна иницијатива Деканата

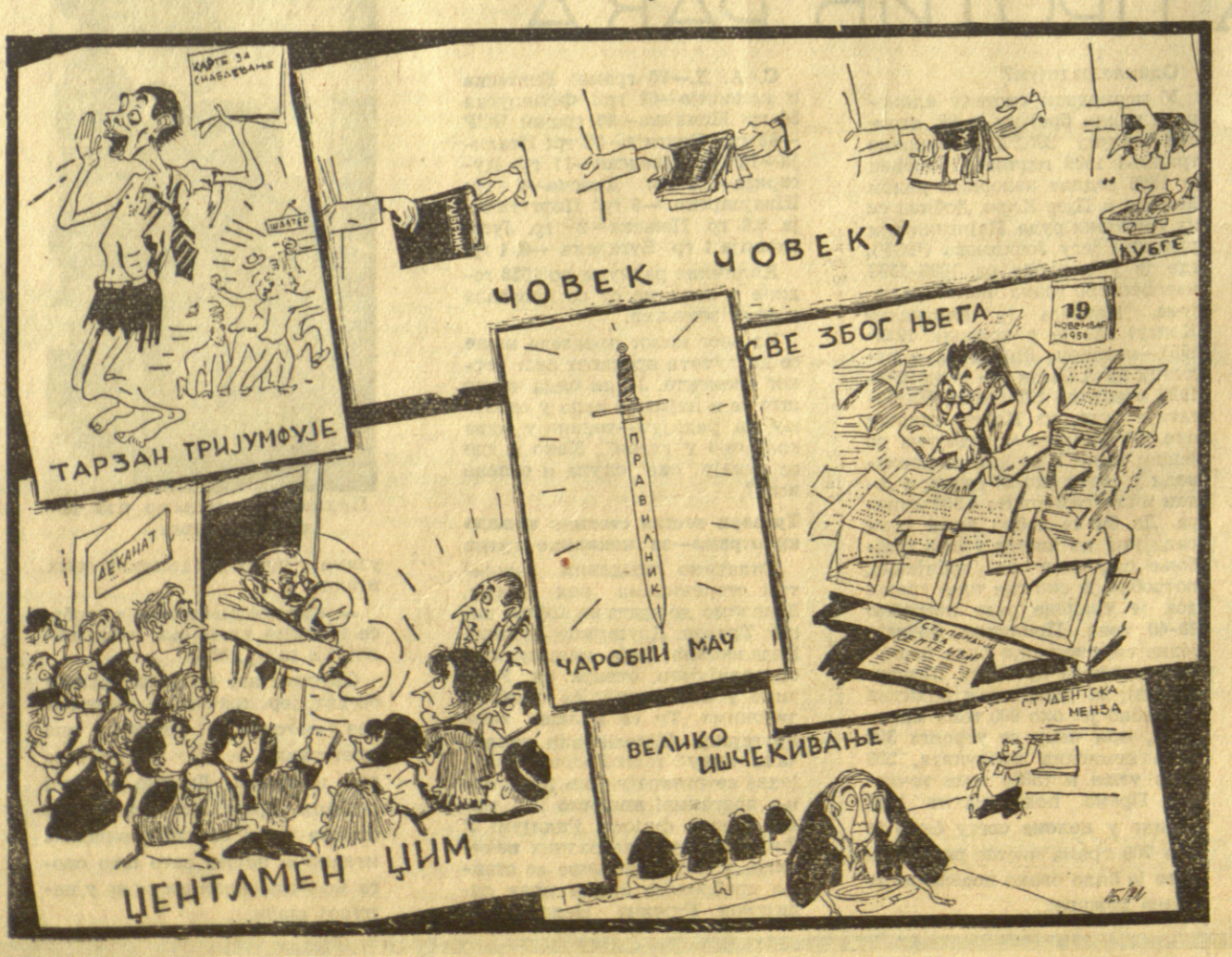
Решавање тако званог апсолвентског проблема било је до сада на Шумарском факултету правилно решавано што потврђују и резултати, јер је факултет заузео прво место на Универзитету у борби за испуњавање плана кадрова. Али и поред успеха, израда дипломских радова, остаје и даље веома актуелна. Стога организација Народне омладине и Деканат приступају анализи услова под којима раде апсолвенти старајући се да за сваког посебно утврде тачно стање ради пружања ефикасне помоћи. Та помоћ би у првом реду дошла од катедри и предметних наставника. Деканат предлаже да се за једну катедру веже одговарајући број апсолвентата и да се уредно контролише њихов рад помажући им при томе да што брже и боље положе заостале испите и ураде дипломске радове. Деканат ће, по указаној потреби доделити и стипендије. Само, треба подвући и приличну неодговорност апсолвентата према школи. Они сматрају да су потпуно слободни „јер су апсолвенти“. Они мисле да су за њих престале да важе све обавезе и дужности у Народној омладини, али не и права. Карактеристично је како се „јуначки“ поведе у Деканату Јовановић Радивоје изјавиши да му је учињена „дискриминација“ одузимањем стипендије, и ако је то Деканат учинио с пуњим правом, јер он нема положених испита из IV године.

Насупрот њима стоје марљиви апсолвенти који су већ дипломирали или ће ускоро предати своје дипломске радове. Посебно похвалу заслужује друг Владојевић Ђорђе чији је дипломски рад уствари научно дело, затим Стојановић Остоја чији је рад оцењен одлично и др. Од јуна укупно је дипломирало 12 апсолвентата. В. П.

Слушајмо

- МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ: 21-XI-1950 „Улога Партије и њен однос према држави“ — референт Јован Ристић. Сала бр. 16. Машинског института. Почетак у 20 ч.
- 24-XI-1950 „Држава прелазног периода“ — референт Ђуро Врбацек. Сала бр. 56. Почетак у 20 ч.
- ТЕХНОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ: 23-XI-1950 „О развоју нашег уметничког филма“ — референт Александар Вучо. Сала 170. Почетак у 20 ч.
- ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ: 22-XI-1950 „Улога државе у прелазном периоду“. Референт др Радомир Лукић, проф. Сала амфитеатра бр. 2. Почетак у 16 ч.
- АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ: 22-XI-1950 „Политика великих сила на Балканском Истоку“ — референт М. Позановић. Сала бр. 160. Почетак у 19.30 ч.
- ГРАЂЕВИНСКИ ФАКУЛТЕТ: 24-XI-1950 „Економске последице информбирове политике земљама советског блока“ — референт Милан Павићевић. Сала бр. 65. Почетак у 20 ч.

Филмови које гледамо

Злослутни преокрет?

Кореја, Тибет, Формоза. На њих су упрте очи цијелог света. Тамо, на азијској позорници појавио се, након побједе кинеске револуције, нов и одлучан фактор. И он је сада почео да делује. Управо онда када се интервенција ОУН у Кореји сматрала завршеном, сукоб је ушао само — у нову фазу. Мао Пе Тунг, се, упоредо са снажним кинеским јединицама у Северну Кореју, ријешило је на Тибет. У развоју војних догађаја, и не само војних, дошло је до преокрета. Свјетска јавност, већ неколико пута изненађена на Кореји, нашла се пред упитником. Великим и не охрабрујућим: рат или мир?

Додуше, Чу Ен Лај кинески министар ванских послова, је и прије новонастале ситуације изјавио, да Кина неће остати пасивна, уколико се интервенција ОУН продужи. Али, њега као да на Западу нико није озбиљно схваћао. Послије чега, и упркос томе (!), свијет је чео неколико значајних личности. Труман је, на пример, 14 октобра, позвао се на Вејка, где се састао са Макартуром, рекав да није онај који сматра нови рат неизбежним. Истага дана је говорио и Черчил: „Не вјерујем да је рат неизбежан. Напротив, ја вјерујем да је оно што се десило у Кореји побољшало напредујуће мирног рјешења са Русијом.“ Само један дан касније и индијски премијер је био оптимистички расположен: „Опасност проширења рата мања је данас него прије двије недеље“.

У Кореји је, међутим, нешто касније дошло до преокрета. „Њујорк тајмс“ га је назвао злослутним. Био он такав или не, у сваком случају заслужује пажњу.

Гледано с тог становишта поставља се питање да ли до недавно испуњени оптимизам, особито на Западу, губи своје оправдање? Хоће ли ријечи Трумана, Черчила и Нехруа задржати своју вриједност? Или, можда, на све то треба заборавити?

Коментаришући ове изјаве, и ситуацију уопће, обавјештени кругови на Западу и штампа, не заузимају јединствено становиште. А и нису склони да их приме као једину и апсолутну оријентацију. Америчка агенција „Јунајтед прес“, на пример, 3 о. м. говори о спреми кинеских комуниста за пуну интервенцију у Кореји; „Хиланде војничка већ се боре у Кореји, а друге хиљаде пролазе Манџуријом“, „Манчестер гвардијан“, у свом броју од 7 новембра, о томе каже: „Пекињска влада није спремна да објави рат Уједињеним нацијама. Али она је спремна да води необављени рат. Посматрано са војничке тачке гледишта ситуација је постала крајње опасна“.

Међутим, други бројници дио штампе, а и службене личности, уколико нису резервисани, анализирају ситуацију са више оптимизма: Макартур, на пример, вјерује да „ниједна иностранна влада неће званично интервенисати свим својим снагама“. Та штампа сматра да читава акција иде само осигурању хидроелектричних централа на граничној ријеци Јали, одакле се снабдева енергијом читава индустрија Манџурије. Или — да је све то скупа смисљено на притисак САД, којим би се од Сједињених држава изнудило прво, враћање Формозе Кини и, друго, НР Кина прихватила у ОУН(!). Јер, коначно, пишу они, уколико се ради о једној широј, свеобухватној офанзиви — зашто она није почела тамо негде око 38 паралеле? Према таквим мишљењима Кина не мисли на праву офанзиву, а, уствари, она и није спремна за рат, јер је муче тежки унутрашњи проблеми, у првом реду економски. У вези с тим лансира се и верзија, према којој совјетска и кинеска политика теже стварању психозе „хроничног рата“ у Азији, који би овдје везао знатне снаге западних сила и ослабио њихове напоре и положај у Европи. Тиме би Совјетски Савез у европским питањима добио више-мање одријешене руке.

Изгледа да ово мишљење има реалне основе. Али само са једне стране. Совјетска влада, а нико не мисли да у овај проблем она није умјешана, има разлога да истурје НР Кину. Она то чини. А да перфектно буде већа — њени претставници у ОУН, дакле ријечима, непрестано инсистирају на пријем НР Кине у Уједињене нације. То значи да сва акција, макар како бучно изведена, нема за циљ агресију у пуну смислу ријечи, рецимо окупацију Сјeverне Кореје, већ је више-мање политичко-пропагандног карактера. Ради се, наизма, о стицању и учвршћењу морално-политичких позиција Совјетског Савеза у овом цијелу свијету. То би о могућило влади СССР, а и кинеској, да у односу на САД а и остале западне силе иступају са одређеном предношћу. Несумњиво је да читаву акцију има везе и са сазивом Савјета министара, којег у последице вријеме совјетски претставници упрорно форсирају. Није — потцијениги ни разговору око мировног уговора с Јапаном, затим рјешење немачког и аустријског проблема, итд. Дакле, у питању су не само европски него исто толико и азијски спорови, који и једни и други настоје ријешити за себе што повољније. Показати снагу и рјешеност — то се исплати. А она се показује. Дале од тога, изгледа, не мисли се ни.

О томе свједоче и акције, које предлаже штампа на Западу. Оне су оштре, али и мирољубиве. „Њујорк хералд трибун“, на пример, тражи брзу интервенцију ОУН. Такав је и „Њујорк тајмс“, који надовезује и ово: „ОУН, очевидно, неће да се упусти у рат против Кине“ и даље „веома је могуће, да ће Уједињене нације употребити сва мирољубива средства, да би показале

кинеским комунистима колика је заблуда коју су учинили“.

У таквом тону је протекао и састanak Ачесон—Бевин. Министри ванских послова су сложили да је у циљу постизања мира потребно: прво, упозорити Мао Пе Тунга на опасност, коју за собом носи интервенција и, друго, дати Пекињу на знање да ће ОУН поштовати границе између Кореје и Манџурије. Нешто касније, 16 новембра и Труман је изјавио, да ће се САД недвосмислено залагати да би се спријечило свако проширење непријатељстава на Далеком Истоку. Говори се и о конкретним приједлозима у складу с тим. Тако АФП извјештава да Велика Британија приједлаже стварање тзв. „слободне зоне“ у Сјeverној Кореји, која би била под управом НР Кине и надзором ОУН.

Суђећи, дакле, по овим изјавама, а и дискусији која се ових дана води у Савјету безбедности, англо-амерички дипломати теже ка мирном рјешењу корејског питања. У том се смислу изражавају и совјетски претставници у Њујорку и Ленк Саксесу. Вишињски је у неколико

наврата изразио жељу за нормализирањем односа. 7 новембра, на пријему у Совјетској амбасади у Њујорку, он је изјавио, иако „о предмету недвосмислено обавјештен“, да „не се САД и Совјетски Савез више зближити ради одржања мира у свијету“. Последице дана и званични кругови у Пекињу, иако су поновили свој захтијев за повлачењем трупа ОУН из Сјeverне Кореје, у блажу оштре утиске које су у првом налету учинили, Радио Пекинг, у својој емисији 8 новембра, дакле послје говора Вишињског, у благој форми увјерава да је кинеска влада интервенисала зато што није могла преровати америчким обећањима да ће се снаге ОУН зауставити на граници Манџурије. На исти начин, опасношћу од англо-америчкана, они оправдавају и свој упад у Тибет.

Уколико је све то тачно, а изјаве немају чисто пропагандни карактер, постоје обострана тежња за постигнућем споразума. Чини се, дакле, да би из „злослутног преокрета“ из „Њујорк тајмса“ требало ставити један одлучујући — упитник!

Н. И.

УЗ АКТУЕЛНЕ ДОГАЂАЈЕ

Реч-две о Непалу

Непал је формално независна краљевина. Налази се између Индије и Тибета. Стварни господар у земљи је Велика Британија, која с Непалом има уговор о пријатељству још из 1923 године. Територија је велика око 145.000 км. кв. а на њој живи око 6 милиона становника. Становништво је мешавина монголских, тибетских и индијских племена. Престоница Непала је град Катманду са око 110.000 становника. Клима у овој земљи има све прелазне ступење: од оне влажне тропских шума до поларне на гребенима Хималаја.

Шуме обилују скупоценим дрвима, које се врло мало искористи. Непал је богат рудом, од којих се копа угља, жељезо и обојени метали. Становници се баве земљорадњом и још увек се налазе у феудалној зависности од племена Гурка, које је у том господарућем положају још од давнина. Ропство је формално укинато од 1924 до 1926 године, али се и данас на двору раца могу наћи слуге-робови. Сечањство, због

безобзирне експлоатације, налаже осиромашује и емигрира у Индију, где већина живи од „Врањине или Вудине милости“. Мањи број ступа у индијску војску. И уопште, Непал много више саобраћа са Индијом него са Тибетом. Са Индијом има необично живу трговину, и замењује: коже звераци, опијум, дуван, драгоцјено дрво (пик и сандаловина), разно семење, памучне и вулене тканине, шећер, со и металне производе.

Непал је, због своје стратегијске и економске важности, на себе обратио пажњу Велике Британије још 1790 год. Тада је Велика Британија послала војну експедицију у Непал, да би му помогла у сукобу са Тибетом и Кином. 1801 године је англо-индијска управа упутила у Непал свога резидента, који је након две године био протеран. 1814 године Енглеска је послала 4 експедициона корпуса у Непал. Три корпуса су била потпуно разбијена. Четврти је успео да потуче непалску војску у опседнутом граду Мала-

он. Тек 1816 су Енглези успели да потпуно слома отпор Непала. Од тада је Непал под сталном и пуном контролом владе Велике Британије. Створена је и проенглеска струја од богатих непалана, који су стекли образовање у Енглеској. Захваљујући овој непалској је војска учествовала у угушивању националног устанка у Индији 1857 године, а 1904 године и у енглеској војној експедицији на Ласу (Тибет).

Садашњи сукоб у Непалу показује да су масе спремане да се боре за мере које иду демократизацији и побољшању његовог положаја. Побуњеници су присталице демократских реформи, и боре се против претседника владе, који се успотивао тим мерама. То је формална страна сукоба. Али, имамо довољно основа (из искуства с последњим догађајима на Далеком Истоку) за претпоставку да се из овог сукоба крије игра великих сила. Даљи развој догађаја ће нам показати да ли смо имали право.

Н. П.

Спорт

Екипа БУШК-а — првак државе

Завршено је такмичење за пето екипно првенство државе у шаху. Као и до сада, оно је и овог пута допринело популаризацији и развоју шаха, а нарочито корисно послужило млађим снагама, које су у сусретима са јачим играчима стекли више знања и искуства за овако велика такмичења.

По трећи пут прваци

На овогодишњем петом екипном првенству државе у шаху, које је од 13—17 новембра одржано у Загребу, учествовало је осам екипа: „Партизан“, Београдски универзитетски шах клуб „Видмар“, Београдски шах клуб „Крим“, ЈЗубљанске, „Загреб“, „Младост“, Новосадски шах клуб и „Борац“ из Чачка. Такмичење је било доста напорно јер се први пут на овом првенству применио скраћени, олимпијски темп играња: сваког дана учесници су играли по два кола, две партије. За главне фаворите првенства од првог дана сматране су екипе БУШК-а и „Крима“, јер је екипа „Партизана“ била знатно ослабљена одсуством Глигорића и Трифуновића, који учествују на турниру у Амстердаму.

Екипа БУШК-а (мајсторс: С. Недељковић, Д. Јаносевић, М. Марковић и С. Вуковић) и мајсторски кандидати М. Трајковић, П. Смедеревца, П. Павловић и М. Петровић), по трећи пут је освојила наслов првака. У седам сусрета екипа је имала пет победа, један нерешен сусрет и само један пораз у игри са Партизаном:

- БУШК — Крим 5:3
- Партизан 3,5:4,5
- БШК 6,5:1,5
- Младост 4,5:3,5
- Загреб 4:4
- НШК 5,5:2,5
- Борац 7,5:0,5

Екипа није имала најбољи старт. У првом колу Загреб је успео да БУШК-у одузме 4 поена. У овом сусрету шест партија је завршено реми, док су противници имали по једну победу (Удовчић—Недељковић 1:0 и Правдић—Смедеревца 0:1). У претпоследњем колу екипа је претрпела пораз од „Партизана“ и играла знатно слабије, вероватно што је прво место већ било обезбеђено.

Друго место је припало загребачкој „Младости“ са 31,5 поена, што представља велико изненађење, јер се екипа није убрајала међу фаворите за прва места. Екипа је успела да у трећем колу савлада солидну екипу „Крима“. Трећи је „Партизан“ са 28,5 поена, што представља добар пласман, с обзиром на неучествовање његових најбољих

играча на прве две плоче. „Крим“, један од кандидата за прво место са 27,5 поена пласирао се четврти. Главна снага екипе били су мајстори Видмар млади, Пуц, Прајдфалк и Гермек. Пето место за екипу БУШК-а са 27 поена, коју је предводио велемајстор Бора Костић, представља велики успех, пошто се екипа прошле године такмичила међу члановима Друге лиге. Исти број поена освојила је и екипа Новосадског шах клуба, која са БУШК-ом дели прво и шесто место. Са 24 поена седми је „Загреб“, чија је екипа постигла два значајна резултата: играла нерешено 4:4 са БУШК-ом и „Партизаном“, „Борац“

(Чачак) пласирао се као последња екипа са 22 поена. Екипа је забележила само три победе (БШК 4,5:3,5, Загреб 5:3 и НШК 4,5:3,5), али је у сусрету са БУШК-ом претрпела највећи пораз на првенству (0,5:7,5).

За идуще шесто екипно првенство државе у шаху, према успеху на овогодишњем првенству, пласирале су се четири првопласиране екипе, док ће екипе са петог и шестог места одиграти квалификациона такмичења. Две последње екипе испадају из Прве лиге и враћају се у Другу лигу.

Сл. Ш.

Важно!
Интересантно!

БРАЗИЛИЈАНЦИ, ЊИХОВИ ТАБАНИ И — НАШИ ДЕБАТНИ КЛУБОВИ

Дебатни клуб Природно-математичког факултета организовано веома актуелно, занимљиво, важно и интересантно предавање, које ће нас упознати са занимљивостима земље Бразилије. Говориће наши познати бразилолози Стјепан Бобек и Боба Михаиловић. Први ће прочитати реферат „Утисци из Бразилије“, док ће други дати реферат „Како сам се осећао у авиону на путу за Рио“. После предавања игранка.

ЛИТЕРАТУРА:

- 1. Љ. Вукадиновић: 1000 година Моше Марјановића.
- 2. Чланци Љ. Вукадиновића о утакмици у Бразилији: „Политика“ и „Победа“ (овде обратити нарочиту пажњу на друштвену страну чињенице да ће Бразилијанци ускоро остати без својих табана које ће појести нарочити црви).
- 3.—Дискусија Љ. Вукадиновић—Љ. Врочић „Ко је крив“—Чланци у „Политици“ и „Спорту“.

1.—Мој стваралачки метод и рад на композицијама „Испричају вам мој роман“ и „Испод нежне палме те“—предавач—шлагер певач радио Београда Војин Поповић.

2.—Како је на овогодишњем Опростајном хандикапу Фићук II стигао на циљ за две дужине (коњске) испред „Вудимке“—предавачи: тренер и докеј (ако буде лепо време доћи ће и Фићук II).

3.—Мафталин, пацалин, и буболин у борби против мољаца, лишева и буба — шваба (предавач ће бити са пројекцијом).

4.—Пет година плодног рада градске кафилерије (демонстрираће познати палилуски шаров „Пеки“).

Литература ће се накнадно објавити.

Управа дебатног клуба.

Питање: Професор Кашанин је једном приликом рекао да је технику најтеже студирати првих десет година. Да ли је то тачно?

—Студент I године.

Одговор: Професор Кашанин се само шалио. Напротив; неки апсолвенти су технику толико много заволели да је студирају и по петнаест година.

Питање: Љубитељ сам поезије а нарочито лирике Павла Броза. Он се сада ретко јавља са песмама. Зашто је унутао? Љубитељ поезије

Одговор: Оженио се.

Питање: На германској групи Филозофског факултета скоро је одржана игранка на коју је долазак био обавезан. Тога да-

на се нисам осећао добро те нисам био на играци. Сада ме позивају на одговорност. Шта да радим?

—Дисциплиновани студент

Одговор: Најбоље ће бити да се јавите лекару у студентској поликлиници који ће вам дати лекарско уверење да сте били болесни. За сваки случај нађите још два сведока који ће у изјави потврдити то исто. (Сведоци нека буду исправни људи)

Смучарство

На МВШ основан смучарски клуб

(Од дописника са факултета)

Пре неколико дана основана је оснивачка скупштина смучарског клуба Медицинске велике школе на којој је присуствовало 75 чланова. После краћег реферата о раду прошлогodiшње секције С. Д. „Медицинара“, скупштина је дискутовала о задацима. Усвојен је предлог да се одржи санитетски курс „О повредама у смучању и првој помоћи“, којег ће одржати др. В. Сمودлака, Скупштина је такође расправљала и о начину тренинга како би чланови клуба spremни дочекали такмичења у претстојећој сезони, као и о припремама за одржавање почетничких смучарских курсева, које ће клуб ускоро организирати. Изабрана је нова управа клуба. Смучарски Савет Србије и Комитет Народне омладине Медицинске велике школе, пружили су новом клубу велику помоћ.

З. Герзић

Планинарство

Годишња скупштина „Тара“

Шеснаестог новембра одржана је прва редовна годишња скупштина планинарског друштва Пољопривредног и Шумарског факултета „Тара“. Од 510 чланова, колико друштво данас броји, скупштина је присуствовало око 200 студената.

У току свог досадашњег рада друштво је организовало 39 излета на којима је било 1704 учесника. Приликом логоровања на Дурмитору, Вохињу и Борачком Језеру, 25 студената провело је по неколико дана.

ФУТБАЛСКО ПРВЕНСТВО УНИВЕРЗИТЕТА

Ветеринари претрпели и трећи пораз

Одиграно је и треће коло Градске студентске фудбалске лиге. Победници су фаворити, ма да изненађује пораз екипе Пољопривредног и Шумарског факултета у сусрету са Економским (2:2). Екипе „Медицинар“ II и Школе Министарства унутрашњих послова, забележиле су и треће победе и на табели изменила места. Постигнути су ови резултати:

Школа Министарства унутрашњих послова — Филозофски факултет 2:0, Економски — Пољопривредни и Шумарски 2:0, Техничка велика школа — Новинарска и дипломатска висока школа 4:1, „Медицинар“ II — Ветеринарска 3:1.

После ових сусрета табела има следећи изглед:

1. Школа МУП-а	3	3	0	15:2	6
2. „Медицинар“ II	3	3	0	13:3	6
3. ТВИ	3	2	0	13:6	4
4. Економски	3	2	0	8:8	4
5. Пољ. шумарски	3	1	2	6:6	2
6. Прв. математички	2	1	0	6:8	2
7. НДВШ	3	1	0	2:5	2
8. Ветеринарска	3	0	3	8:12	0
9. Филозофски	2	0	2	1:1	0
10. АК. поз. уметности	1	0	1	0:6	0

(Бројеви значе: одиграо утакмица, добио, нерешено, изгубио, гол-диференција и бодови.)

У току ове недеље игра се пето коло. Састају се: Природно-математички — Виша педагошка школа; Економски — Школа МУП-а; НДВШ — Академија позоришне уметности; „Медицинар“ II — Правни; Ветеринарска — Филозофски и Техничка велика школа — Пољопривредни и Шумарски.

Цитирамо...

„Иако друга Вукашина добро не познајем, предлажем га у секретаријат актива. Радио је у Деканату и ту се много залагао... Дobar је члан НО и одличан друг. Увек када смо га молили одлагао нам је испите“ (са изборне конференције актива апсолвентата Економског факултета)

„Једноставна и природна, идеална другарица најраније Борејеве младости, пуна узвишене и племените чистоте, девојка сасвим супротна фаталној компликованости психологије г-ђе Рајт и која би, по тенденцији коју је поставио сценарио, једино одговарала... (реченица ће се наставити у идущем броју)

(„Народни студент“ од 15 XI - 50 г.-Хумореска од Р. И)

ОБАВЕШТЕЊЕ

Обавештавамо друга који нам је (за рубрику хумор) послао допис следеће садржине: „Ма да ће у најбољем случају понављати, а у најгорем изгубити право на школовање, другу А. Шт. уреднику рубрике хумор, редакције „Народни студент“, то ништа не смета да доследно критикује све слабе ђаке“, да горњи допис не можемо и нећемо објавити јер, прво, није писмен, друго, није духовит и треће, нема простора.

уредник хумора
А. ШТ.